

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 De Platoschool

10 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg dat tekst 4 aansluit bij Plato's opvatting dat democratie een negatief effect heeft op het karakter van mensen: democratisering van onderwijs leidt tot 'vrijheid, blijheid', zoals in een democratie ontzag voor autoriteit verloren gaat / democratie een type mens oplevert dat alleen nog maar naar vrijheid streeft / democratie onderbuikgevoelens laat overheersen.

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens Plato heeft democratie een negatief effect op het karakter van mensen. In een democratie draait alles om vrijheid. Mensen worden daar volgens Plato te losbandig van, ze volgen vooral hun onderbuikgevoelens en verliezen uit het oog waar ze van nature het meest geschikt voor zijn. Van Oyens afwijzing van democratisering in het onderwijs sluit daarbij aan. Hij vindt dat het 'vrijheid, blijheid' wordt als leerlingen 'het zelf mogen uitzoeken' en dat wil hij op de Platoschool niet.

11 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van wat onderwijs voor democratie inhoudt: het promoten van democratie/democratische waarden als vrijheid/gelijkheid/tolerantie 1
- een argument met tekst 4 dat op de Platoschool geen onderwijs door democratie mogelijk is: door het afwijzen van democratisering worden leerlingen niet aangemoedigd om mee te denken over lesstof / leren ze geen democratische vaardigheden 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Onderwijs voor democratie is het promoten van democratie of democratische waarden zoals bijvoorbeeld gelijkheid en tolerantie. 1
- Onderwijs door democratie is erop gericht dat leerlingen worden aangemoedigd om mee te denken over lesstof en democratische vaardigheden aanleren, zoals luisteren en kritisch denken. Dit is op de Platoschool niet mogelijk omdat de leraar de baas is en zaken als 'zelf doen' en 'zelf uitzoeken' worden afgewezen. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat een argumentatie over de uitspraak in tekst 5 dat onderwijs leerlingen gelijke kansen moet bieden, waarbij wordt ingegaan op:

- Gutmanns opvatting dat ouders niet alleen zeggenschap over onderwijs moeten hebben omdat kinderen ook inwoners van de staat zijn / onderwijs vrijheid van het kind mogelijk moet maken/tolerantie moet aanleren / het kind moet beschermen tegen vooroordelen van ouders 1
- Biesta's opvatting dat school ruimte moet geven aan politiek bestaan: met andere mensen voor altijd in dezelfde wereld leven 1
- het spanningsveld tussen indoctrinatie met een bepaalde invulling van onderwijs en vrijblijvendheid dat elke invulling van onderwijs goed is 1
- het voorbeeld van de Platoschool 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik ben het met Gutmann eens dat ouders niet alleen zeggenschap over onderwijs moeten hebben, maar die zeggenschap moeten delen met de staat en onderwijsprofessionals. Dat garandeert volgens mij dat echt alle opvattingen over hoe je het leven invult, ruimte krijgen en dat iedereen op z'n minst leert om daar tolerant in te zijn.

Ik denk dat deze verdeling van zeggenschap bij Gutmann bovendien indoctrinatie tegengaat, omdat niet alleen de staat of de ouders of de leraren bepalen wat leerlingen moeten leren. Zolang ze alle drie zeggenschap hebben, kan nooit slechts één van deze opvattingen dominant worden en indoctrineren. Ook vrijblijvendheid, het idee dat alles wel goed is, is dan niet voor de hand liggend omdat door de drie verschillende invalshoeken op z'n minst tolerantie aangeleerd zal worden.

Ik vind dat onderwijs leerlingen gelijke kansen moet bieden en ben het eens met wat in tekst 5 staat: als ouders te veel zeggenschap krijgen over onderwijs, kunnen leerlingen door ouders geïndoctrineerd worden en ontstaat er ongelijkheid tussen leerlingen van de Platoschool en de leerlingen van andere basisscholen.

Op de Platoschool is duidelijk geen sprake van wat Biesta politiek bestaan noemt. Ik vind dat ruimte om politiek te bestaan op school bijdraagt aan gelijke kansen voor iedereen, omdat je dan leert dat iedereen dezelfde ruimte als jij heeft om te handelen. Die ruimte hebben de leerlingen op de Platoschool niet gehad. Zij hebben niet geleerd hoe de wereld buiten de school functioneert, want ze kunnen bijvoorbeeld niet zelfstandig conflicten oplossen. Ze hebben op de Platoschool dus geen ruimte gehad om te handelen volgens hun eigen ideeën, met het besef dat die ruimte er voor iedereen moet zijn.

4

of

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- Ik vind dat onderwijs wel voor gelijke kansen voor leerlingen moet zorgen, maar niet dat die kansen ook per se een democratische invulling moeten krijgen. Er mag in het onderwijs wel aandacht zijn voor democratie, maar er mag ook ruimte zijn voor kritiek op democratie en democratische waarden. Ik ben het niet met Gutmann eens en ook niet helemaal met Biesta. Ik vind dat ouders meer zeggenschap over onderwijs zouden moeten hebben dan Gutmann voorstelt. Door ouders zeggenschap te geven, ontstaan er volgens mij meer verschillende invullingen van onderwijs. Als je het niet eens bent met het onderwijs op een bepaalde school, dan kun je naar een andere school gaan die misschien sommige democratische waarden afwijst, zoals de Platoschool.

Met Biesta ben ik het ook niet eens omdat het wel heel mooi klinkt 'voor altijd met anderen in dezelfde wereld leven', maar volgens mij ligt daar toch gewoon een democratisch uitgangspunt aan ten grondslag van iedereen moet kunnen meedoen. Dat gaat mij dus ook te weinig uit van de mogelijkheid om democratie te bekritisieren of misschien zelfs wel af te schaffen als dat beter is.

Wat dat betreft hebben Gutmann en Biesta volgens mij allebei een opvatting die stiekem indoctrinerend is, omdat democratie toch het uitgangspunt blijft en er te weinig ruimte is voor het stimuleren van opvattingen die tegen democratische waarden ingaan. Volgens mij zou het onderwijs niet vrijblijvend worden van het stimuleren van opvattingen die niet uitgaan van democratisch burgerschap, maar ermee verrijkt worden.

Ik ben het dan ook niet eens met wat er in tekst 5 staat. Ik denk niet dat die ouders gek zijn of dat leerlingen op de Platoschool geen gelijke kansen hebben gehad. Een school die leerlingen volgens een hiërarchisch idee allerlei bijzondere vakken en vaardigheden bijbrengt en niet bezig is met democratisering, moet gewoon kunnen bestaan. Dat die leerlingen het later, nadat ze van school af zijn, een beetje moeilijk hebben in de samenleving kun je zien als iets dat vervelend voor ze is, maar volgens mij kan het ze ook op andere gedachten brengen over democratie en samenleven. Leerlingen van de Platoschool hebben dus misschien andere dingen geleerd, maar daarmee is nog niet gezegd dat ze geen gelijke kansen krijgen.

4

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat de overheid zich volgens Friedman met het onderwijs op de Platoschool mag bemoeien voor zover het om de kwaliteit van onderwijs gaat, met een extern effect (burgerschapsvaardigheden / leiderschapscapaciteiten / bepaalde mate van geletterdheid/kennis/acceptatie van een gedeelde set van waarden) dat voordelen biedt aan veel burgers / de samenleving als geheel 1
- een uitleg dat de overheid zich volgens Friedman niet mag bemoeien met wat er op de Platoschool wordt onderwezen voor zover het om de invulling/organisatie van onderwijs gaat 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Friedmans externe effecten van onderwijs zijn effecten die niet zozeer (financieel) goed zijn voor individuen, maar die goed zijn voor veel burgers en voor de samenleving als geheel. Het zijn voordelen waarvan burgers niet kunnen weten wie ze in ruil voor die voordelen moeten betalen. Burgerschapsvaardigheden zijn een voorbeeld van zo'n extern effect. Volgens Friedman mag de overheid eisen stellen aan de kwaliteit van het onderwijs, voor zover het om dit soort democratische externe effecten gaat. Op de Platoschool leren de leerlingen ook de gewone basisschoolstof zoals lezen en schrijven. 1
- Overheidsbemoeienis met de invulling van het onderwijs, bijvoorbeeld het aanbieden van Indiase dans en meditatie zoals op de Platoschool, zou volgens Friedman de vrijheid van burgers aantasten. In dat opzicht mag de overheid zich volgens Friedman niet bemoeien met het onderwijs op de Platoschool. 1

14 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argument voor het verspreiden van de bundel met kwetsende strafgedichten met de opvatting van Mill dat kwetsende meningen niet verboden moeten worden: vergroten van maatschappelijk welzijn / beschermen van individuele burgers.

voorbeeld van een goed antwoord:

Kwetsende meningen kunnen volgens Mill een maatschappelijk belang dienen. Daarom vindt hij dat kwetsende meningen niet verboden moeten worden. In de situatie van de Platoschool was de directeur er misschien van overtuigd dat hij door de gedichten te bundelen en voor iedereen beschikbaar te maken, mensen opvoedde tot burgers die in de samenleving weten hoe ze zich wel en niet moeten gedragen. Dat mensen werden uitgelachen en zich gekwetst voelden, diende in de ogen van de directeur dus misschien een maatschappelijk belang.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een weergave dat er volgens Mill alleen reden zou zijn om de vrijheid van meningsuiting in te perken als uitingen onmiddellijk en vrijwel zeker overgaan in geweld.

voorbeeld van een goed antwoord:

Alleen als er sprake is van een openlijke aansporing tot direct geweld met onmiddellijke gevolgen, mag er volgens Mill worden ingegrepen en mag de vrijheid van meningsuiting worden beperkt.

16 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat volgens Rousseau mensen door het samenleven hun natuurlijke vrijheid zijn verloren, met zijn begrippen 'zelfliefde' en 'eigenliefde': door het samenleven gaat ijdelheid/vergelijking met anderen (eigenliefde) het contact met de innerlijke stem (zelfliefde) overheersen 1
- een uitleg dat volgens Rousseau mensen door het samenleven hun natuurlijke vrijheid zijn verloren, met tekst 7: door de regels/het kneden van de school vervreemde de leerling van zijn autonome vrijheid van 'zijn wie hij is' 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- In een moderne samenleving zijn mensen volgens Rousseau hun natuurlijke vrijheid verloren omdat ze zichzelf vergelijken met anderen (eigenliefde). Deze eigenliefde gaat overheersen waardoor je het contact met je innerlijke stem (zelfliefde) verliest en niet meer vrij bent. 1
- De jongen in tekst 7 kan niet zijn wie hij is. Hij is door het samenleven onder de 'knedende' regels van de school zijn autonomie verloren. Hij vervreemde van zichzelf en verloor daardoor zijn natuurlijke vrijheid. 1

17 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van wat Kelsen bedoelt met een relativistische werelddeschuwing: inzicht in de absolute waarheid is onmogelijk voor mensen 1
- een uitleg dat het verbieden van de Platoschool niet past bij een relativistische werelddeschuwing: uitingen van levensovertuigingen kunnen niet verboden worden omdat er geen grond is waarop je kunt zeggen dat de ene levensovertuiging minder waar/goed is dan de andere 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Een relativistische wereldbeschouwing houdt in dat je ervan uitgaat dat inzicht in de absolute waarheid onmogelijk is voor mensen. 1
- Je kunt in een relativistische wereldbeschouwing dus niet zeggen dat de ene levensovertuiging meer waar of beter is dan de andere. Er is dus geen basis waarop je uitingen van die levensovertuiging, zoals die van de Platoschool, kunt verbieden. Wat wel kan, is strafbaar handelen veroordelen door de rechter, zoals is gebeurd bij de Platoschool. Maar een relativistische wereldbeschouwing staat toe dat een ondemocratische school als de Platoschool bestaat en mag blijven bestaan. 1

18 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een argumentatie of de definitie van menselijke bloei van de Platoschool aansluit bij Dahls opvatting over menselijke bloei dat mensen zelfstandig/verantwoordelijk/betrokken zijn.

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik denk dat de definitie van menselijke bloei van de Platoschool op zich wel aansluit bij Dahls opvatting over menselijke bloei. Als je kinderen laat uitgroeien tot gelukkige mensen met spiritueel en filosofisch bewustzijn, dan verwacht ik dat deze mensen allerlei filosofische en spirituele visies hebben ontwikkeld om zelfstandig te kunnen oordelen over dingen die goed zijn gegaan en dingen die zijn misgegaan. Zelfstandigheid en betrokkenheid zoals Dahl van belang vindt voor menselijke bloei kun je dus volgens mij heel goed aanleren met filosofie en spiritualiteit.

of

- Ik denk niet dat de definitie van de Platoschool aansluit bij Dahls opvatting over menselijke bloei. Kinderen laten uitgroeien tot gelukkige mensen met een spiritueel en filosofisch bewustzijn kan ook zonder dat mensen zelfstandig en betrokken zijn. De Platoschool zelf is daar een voorbeeld van. Die kinderen konden niet zelfstandig conflicten oplossen. En zeggen dat je meditatielessen een verrijking vindt terwijl er ook kinderen gekwetst worden, getuigt niet van heel grote betrokkenheid bij anderen.